



CĂI DE REALIZARE A DISPOZITIVULUI DE LUPTĂ AL BRIGĂZII MECANIZATE ÎN OPERAȚIA OFENSIVĂ, UTILIZÂND EFICIENT COMANDA PRIN MISIUNE

Maior drd. Cristian ȚECU

Centrul Național de Instruire Întrunită „Getica”, Cincu,
Statul Major al Forțelor Terestre

Colonel (r.) prof.univ.dr. Sorin PÎNZARIU

Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu”, Sibiu

În condițiile războiului modern, guvernat de tehnologiile avangardiste, acțiunile militare ale tuturor categoriilor de forțe capătă noi valențe și dimensiuni cu implicații deosebite pentru forțele participante.

Desfășurarea unei campanii presupune acțiuni de tip combat, pe care doar o forță militară le poate îndeplini, iar obiectivele acesteia se ating atât printr-o gamă largă de operații ofensive sau defensive, cât și prin interacțiunea cu alte entități militare și non-militare. La nivel tactic, comandanții trebuie să asigure realizarea unui echilibru între diferitele elemente ale cadrului funcțional pentru atingerea obiectivelor stabilite, în concordanță cu tema de campanie.

În acord cu tendințele actuale care se manifestă în domeniul luptei armate moderne, problematica referitoare la dispozitivul de luptă al forțelor în vederea ducerii operațiilor trebuie abordată, în mod obligatoriu, în contextul dezvoltării tehnologiei militare, al creșterii mobilității forțelor, a capacității de manevră și puterii de foc, reconsiderându-se, în același timp, rolul și locul categoriilor de forțe ale armatei, în sensul asigurării interoperabilității cu forțele partenere din NATO, extinderea spațială a confruntării directe a adversarului, abandonarea ideii constituirii unor elemente de dispozitiv masive și greoaie în favoarea altora, mai suple și mobile. În prezent, în literatura militară română se consideră că dispozitivul marilor unități tactice de arme întrunite este compus din: sistemul de comandă, gruparea de angajare, rezerva și sistemul logistic.

Cuvinte-cheie: dispozitiv de luptă, comanda prin misiune, ofensivă, comandă și control, comanda detaliată.

INTRODUCERE

În literatura militară de specialitate, este analizat și prezentat faptul că amploarea unei acțiuni sau operații militare este condiționată de indicatorii de timp, de spațiu și de dinamică, fapt care diferențiază o acțiune în raport cu factorii de situație. În practica și doctrina militară, se consideră că aceștia sunt: fâșia de ofensivă, adâncimea misiunilor și ritmul acțiunii.

În opinia noastră, în câmpul de luptă modern nu mai întâlnim liniaritatea clasică sau uniformitatea, cu fâșii de ofensivă, aliniamente sau raioane adânci. În ultimul timp, frecvența discuțiilor se axează pe spațiul de luptă fluid și continuu, în care dispozitivele forțelor nu mai pot fi rigide sau circulare, ci discontinue sau neuniforme (neliniare). Bătălia liniară, statică, pe poziții, este apreciată ca fiind depășită și va fi cât se poate de mult evitată.

Considerăm că luptele și confruntările viitoare vor avea loc într-un spațiu complex, în care se vor desfășura acțiuni hibride și asimetrice, caracterizate prin mobilitate, inducere în eroare, manevrabilitate ridicată, flexibilitate, precum și prin folosirea unor acțiuni care se desfășoară continuu și într-un ritm alert, în scopul lovirii decisive a centrelor de greutate și a punctelor critice ale adversarului.

În cadrul demersului nostru științific, dorim să prezentăm o serie de aspecte specifice operațiilor ofensive desfășurate de o structură militară de tip brigadă din cadrul forțelor terestre, motiv pentru care se impune să facem, încă de la început, unele precizări referitoare la acest tip de structură. Brigada mecanizată (infanterie) se caracterizează, în principal, prin modularitate și printr-o structură de forțe și mijloace de valoare variabilă, capabile să acționeze împreună, integrat sau întrunit, pentru o perioadă de timp stabilită, sub comanda comandantului de brigadă, în scopul îndeplinirii unei misiuni. Compunerea structurii de forțe este influențată de o serie de factori, dintre care, în opinia noastră, cei mai importanți sunt: specificul misiunii, forțele și mijloacele

Luptele și confruntările viitoare vor avea loc într-un spațiu complex, în care se vor desfășura acțiuni hibride și asimetrice, caracterizate prin mobilitate, inducere în eroare, manevrabilitate ridicată, flexibilitate, precum și prin folosirea unor acțiuni care se desfășoară continuu și într-un ritm alert, în scopul lovirii decisive a centrelor de greutate și a punctelor critice ale adversarului.



În vederea stabilirii modului de acțiune al brigăzii mecanizate, în mediul operațional complex este necesar să se țină cont de următoarele aspecte: scopul operației, structura de forțe și dispozitivul de luptă adoptat de către adversar, compunerea forțelor proprii, importanța obiectivelor, caracteristicile de infrastructură, sociale și economice ale zonei, precum și de posibilitățile de susținere logistică a operației, ceea ce reprezintă un factor determinant în obținerea succesului.

avute la dispoziție, precum și caracteristicile geoclimatice ale zonei de operații în care se vor desfășura acțiunile militare. Apreciem că brigada ar putea avea următoarea compunere: 3 batalioane de infanterie, 1 batalion de tancuri, forțele de sprijin luptă (batalionul de artilerie mixt; batalionul de rachete și artilerie antiaeriană; compania de cercetare; compania de comunicații și informatică; compania de apărare CBRN, compania de geniu; plutonul de poliție militară), precum și forțele de sprijin logistic.

În vederea stabilirii modului de acțiune al brigăzii mecanizate, în mediul operațional complex este necesar să se țină cont de următoarele aspecte: scopul operației, structura de forțe și dispozitivul de luptă adoptat de către adversar, compunerea forțelor proprii, importanța obiectivelor, caracteristicile de infrastructură, sociale și economice ale zonei, precum și de posibilitățile de susținere logistică a operației, ceea ce reprezintă un factor determinant în obținerea succesului.

În cadrul operațiilor ofensive, elementele de structură sunt identice, și anume: *dispozitivul de luptă, sistemul de lovire și amenajarea genetică. Comanda prin misiune*, conceptul care generează modul de acțiune al marilor unități tactice de arme întrunite, a fost adoptat de către structurile militare românești și implementat până la nivelul subunităților, iar necesitatea identificării căilor de realizare a dispozitivelor de luptă eficiente este actuală și provocatoare pentru specialiștii militari.

EFICIENȚA UTILIZĂRII CONCEPTULUI COMANDA PRIN MISIUNE ÎN CONDUCEREA MARILOR UNITĂȚI TACTICE DE ARME ÎNTRUNITE

Comanda prin misiune a devenit, ca urmare a transformării Armatei României, principalul concept de comandă și control. Comanda misiunii, așa cum bine știm, este filozofia de a comanda forțele americane, începând cu anii '80, și a fost adoptată și de alte state membre ale NATO, precum Germania sau Regatul Unit. Aderarea României la Alianța Nord-Atlantică a presupus alinierea procedurilor de operare, dar și sincronizarea principiilor de către forțele armate proprii ca necesitate pentru executarea operațiilor într-un cadru multinațional, în diverse teatre de operații. Implementarea acestui

concept a evoluat destul de dificil, având în vedere modificările de ordin procedural, reorganizarea forțelor, regândirea dispozitivelor de luptă și ajustarea normelor tactice, creșterea puterii de foc, dar și identificarea amenințărilor de securitate. Insuficiența explicitării acestui concept în doctrinele și manualele militare, la acea vreme, a dus la o înțelegere dificilă a esenței sale, dar și la particularități în constituirea neuniformă a dispozitivelor de luptă ale marilor unități tactice de arme întrunite.

Introducerea conceptului în doctrina și manualele de luptă a fost oarecum reținută, pentru prima dată găsimu-l sub denumirea de *comanda operației*, ulterior mult mai bine conturată, sub titlul: *transmiterea comenzii misiunii, comanda misiunii* (Manualul pentru luptă al batalionului de infanterie, 2012, p. 26), *comanda prin misiuni, comandă unică – execuția descentralizată sau comanda prin misiune/misiuni* (Doctrina Operațiilor Forțelor Terestre, 2006, p. III-3).

Doctrina Operațiilor Forțelor Terestre, elaborată în 2006, menționa termenul de *comanda operației*, prin care se înțelegea „*autoritatea și responsabilitatea comandantului asupra unei forțe de nivel operativ având două componente fundamentale: decizia și conducerea*”. (p. 61). Astfel, termenul este o sumă a două componente fundamentale, prima – decizia, prin care comandantul își pune în practică intenția și anticipează dezvoltarea operației în atingerea stării finale dorite. Decizia este atributul exclusiv al comandantului și implică înțelegerea, vizualizarea operației în timp și în spațiu, dar și direcționarea funcțiilor de luptă care converg pentru îndeplinirea misiunii și atingerea obiectivelor. În ceea ce privește conducerea, aceasta se referă la capacitatea comandantului de a exercita influență asupra subordonaților, întărind relația care se stabilește între ei. Când discutăm despre conducere, din punctul nostru de vedere, trebuie să înțelegem că aceasta implică și asumarea deciziilor care produc efecte, comandantul manifestă loialitate față de subordonați, precum și aplicarea tuturor măsurilor necesare îndeplinirii misiunii. În aceeași măsură, considerăm că termenul de conducere poate fi asociat cu termenul de leadership (Army Leadership and the Profession, 2019, pp. 1-3), care, în sens militar, reprezintă activitatea de a influența și motiva subordonații, oferind un scop și o direcție pentru îndeplinirea



*Doctrina
Operațiilor
Forțelor Terestre,
elaborată
în 2006,
menționa
termenul de
„comanda
operației”, prin
care se înțelegea
„autoritatea
și responsabi-
litatea
comandantului
asupra unei forțe
de nivel operativ
având două
componente
fundamentale:
decizia și
conducerea”.*



Participarea forțelor terestre la misiunile externe a oferit șansa de a îmbunătăți și a dobândi expertiză militară atât pentru comandanți, cât și pentru planificatorii militari, în alinierea instruirii și evaluării cu standardele specificate. Acest aspect se regăsește în Doctrina Operațiilor Forțelor Terestre, dezvoltată în 2017, unde este detaliat conceptul „comanda prin misiune/misiuni”.

misiunii și îmbunătățirea organizației și care, ca element al puterii de luptă, împreună cu informațiile, consolidează funcțiile de luptă.

La nivelul forțelor terestre, găsim conceptul de *comanda misiunii* la cea mai mică structură de nivel tactic, și anume – batalionul. Manualul pentru luptă al batalionului de infanterie prezintă *comanda misiunii* ca fiind „*atributul comandantului de a exercita autoritatea și orientarea, folosind ordinele de operații, pentru a permite inițiativa liderilor subordonați, potrivit intenției comandantului, prin delegarea de autoritate în conducerea întregului spectru de acțiuni militare*”. (Ib., p. 42).

O definiție a conceptului *comanda prin misiune*, foarte asemănătoare cu cea prezentată anterior, o regăsim în Manualul de tactică generală a forțelor terestre, ediția 2013, sub sintagma de *conducerea prin misiuni* și reprezintă „*atributul comandantului de a exercita autoritatea și orientarea, folosind ordinele de operații, pentru a permite inițiativa liderilor subordonați, potrivit intenției comandantului, prin delegarea de autoritate în conducerea întregii game de operații*”. (p. I-15). Diferența de nuanță a conceptului constă doar în faptul că batalionul poate executa acțiuni punctuale, iar de la eșalonul brigăzii în sus, unde găsim structuri interarme, pot fi executate operații ample. De asemenea, în acest context, rolul comandantului în gestionarea misiunii rămâne același, pentru a direcționa și a coordona, de la etapa de planificare până la sfârșitul fazei de execuție, evaluând continuu acțiunile. În opinia noastră, elementul central este reprezentat de inițiativa comandanților, exprimată pe timpul desfășurării operațiilor militare, care are ca scop integrarea funcțiilor de luptă pentru realizarea anumitor obiective sau îndeplinirea misiunii.

Participarea forțelor terestre la misiunile externe a oferit șansa de a îmbunătăți și a dobândi expertiză militară atât pentru comandanți, cât și pentru planificatorii militari, în alinierea instruirii și evaluării cu standardele specificate. Acest aspect se regăsește în Doctrina Operațiilor Forțelor Terestre, dezvoltată în 2017, unde este detaliat conceptul *comanda prin misiune/misiuni*, care „*presupune planificarea centralizată și execuția descentralizată și promovează libertatea de acțiune și inițiativa comandanților subordonați cu privire la modul de executare a misiunilor*.” (p. III-10).



Comanda prin misiune asigură o intenție centralizată clară și o execuție descentralizată, de fapt, este un stil de comandă care precizează „*ce trebuie făcut*” și nu „*cum trebuie făcut*”. La nivelul forțelor americane, subliniem două definiții ale conceptului *comanda prin misiune*, după cum urmează:

- desfășurarea operațiilor, în conformitate cu ordinele de operații, printr-o execuție descentralizată, pentru a îndeplini misiunea în mod eficient (FM 6-0 Mission Command: Command and Control of Army Forces, 2003, pp. 1-17);
- împuternicirea subordonaților în procesul decizional și execuția descentralizată a misiunii (ADP 6-0 Mission Command: Command and Control of Army Forces, 2019, pp. 1-3).

În opinia noastră, succesul comenzii misiunii este rezultatul exercitării inițiativei de către comandanții din eșaloanele subordonate, în limitele intenției comandantului operației.

Pentru a utiliza acest concept, trebuie creat un mediu de lucru în care comandanții și subordonații au încredere reciprocă și se înțeleg. Comanda misiunii este conceptul preferat de comandă și control pentru planificarea operațiilor, subliniind oportunitatea deciziilor și înțelegerea de către subordonați a intenției comandantului. *Comanda prin misiune* acceptă incertitudinea caracteristică acțiunilor de luptă, reducând gradul de siguranță necesar pentru a acționa. Apreciem că, într-o astfel de filozofie, comandanții folosesc relații de comandă mai puțin formale, asigurând libertatea de acțiune a subordonaților și așteptând ca aceștia să dea dovadă de inițiativă. În această situație, ordinele și planurile sunt cât mai simple și mai scurte posibil, comandanții mizând pe abilitățile de coordonare ale subordonaților și pe capacitatea lor de a înțelege, folosind un schimb minim de informații.

Așadar, ultima clarificare a termenului este cea care se apropie cel mai mult de semnificația originală a conceptului de *comanda prin misiune*, dar, dincolo de explicațiile prezentate, trebuie să ne amintim originea, evoluția și semnificația conceptului *comanda prin misiune*.

Celebrul profesor de istorie militară Martin van Creveld, în studiul sistemelor de comandă și control, a afirmat că este o luptă continuă între dorința umană de certitudine și nevoia de a funcționa, în ciuda incertitudinii situației. (1985, p. 6). Această luptă are ca rezultat

Succesul comenzii misiunii este rezultatul exercitării inițiativei de către comandanții din eșaloanele subordonate, în limitele intenției comandantului operației.

„Comanda misiunii” este conceptul preferat de comandă și control pentru planificarea operațiilor, subliniind oportunitatea deciziilor și înțelegerea de către subordonați a intenției comandantului.



În manualele de luptă ale armatei SUA găsim conceptul de comandă-control (C2) la toate nivelurile, unde se analizează comanda ca fiind procesul prin care voința și intenția comandantului sunt transmise subordonaților. Acest proces are rolul de a dirija și are ca premisă un comportament al subordonaților în conformitate cu intenția comandantului.

dezvoltarea celor două filosofii fundamentale ale comenzii și controlului: centralizată și descentralizată. După cum am analizat anterior, din punctul nostru de vedere, diferențele dintre aceste filozofii sunt strict legate de esența comenzii și controlului.

În manualele de luptă ale armatei SUA găsim conceptul de *comandă-control (C2)* la toate nivelurile, unde se analizează comanda ca fiind procesul prin care voința și intenția comandantului sunt transmise subordonaților (Corps and division command and control, 1985, p. 3). Acest proces are rolul de a dirija și are ca premisă un comportament al subordonaților în conformitate cu intenția comandantului. Controlul reprezintă procesul prin care comportamentul subordonaților care nu respectă voința și intenția comandantului este identificat și corectat. Acest comportament poate rezulta dintr-o neînțelegere a doctrinelor, procedurilor sau terminologiei utilizate și, de ce nu, a lipsei de încredere.

Pe de altă parte, un stil centralizat pune mai mult accent pe control decât pe comandă și nu permite eșaloanelor subordonate să își exprime libertatea de mișcare și nici responsabilitatea de a lua decizii, compensând cu un grad ridicat de certitudine. Avantajul unui astfel de sistem detaliat îl reprezintă formarea subordonaților într-o perioadă mai scurtă, deoarece pregătirea lor nu trebuie să includă aptitudini și abilități de luare a deciziilor. Măsura în care planificatorii militari încorporează tehnici de planificare detaliate în planuri și ordine depinde mai întâi de natura sarcinii sau acțiunii, apoi de calitățile personalului din comandamente, dar și de capabilitățile adversarului. În acest caz, eșalonul superior evaluează situația pe baza rapoartelor de la entitățile inferioare, stabilește setul de măsuri și acțiuni care trebuie întreprinse și direcționează subordonații către implementarea deciziilor.

Comanda detaliată, așa cum este descrisă în Field Manual 6-0 al Armatei SUA, centralizează toate informațiile, iar autoritatea de luare a deciziilor aparține nivelurilor superioare. Ordinele și planurile sunt detaliate și explicite, iar pentru o acțiune de succes, trebuie respectat cu strictețe planul, cu limitarea maximă a inițiativei și deciziei subordonaților (p. 1-16). Credem că această comandă încurajează fluxul de informații pe verticală, în sensul că informațiile și raportarea

transmit eșaloanelor superioare, iar comenzile și sarcinile se transmit de sus în jos, astfel încât comandanții conduc prin ordine detaliate sau instrucțiuni furnizate personal subordonaților.

Folosind comanda detaliată, comandanții impun disciplină și coordonare, de la superior la subordonat, pentru a se asigura de executarea, la timp, a sarcinilor prevăzute în plan. Comenzile detaliate pot crea un nivel foarte ridicat de coordonare în etapa de planificare, dar, după începerea operației, acesta permite subordonaților puțină „libertate de manevră” și vor trebui să ceară în mod constant instrucțiuni sau aprobări de la eșalonul care a emis ordinul.

În opinia noastră, comanda detaliată nu este eficientă pentru conducerea marilor unități tactice de arme întrunite pentru exploatarea oportunităților ivite în timpul luptei. De asemenea, nu este funcțional atunci când fluxul de informații din lanțul de comandă este întrerupt, deoarece produce lacune în luarea deciziilor la niveluri inferioare. Ca rezultat, comanda detaliată este mai puțin eficientă în operații dinamice, care presupun schimbări rapide de situație sau care necesită analiză, creativitate și inițiativă din partea comandanților.

Având în vedere aceste dezavantaje, *comanda prin misiune* a fost adoptată, ca principiu de bază, în conducerea structurilor militare aparținând forțelor terestre.

Urmând propria noastră analiză, putem concluziona că principiul *comanda prin misiune/misiuni* este un proces prin care actul de comandă este exercitat, adaptat la incertitudinea și complexitatea mediului operațional și trebuie aplicat și practicat pentru a produce efecte.

Libertatea de mișcare și manevră pe câmpul de luptă, precum și construirea unui cadru decizional coerent sunt aspecte care demonstrează eficiența aplicării conceptului *comanda prin misiuni* și permit comandanților să își exercite virtutea de a comanda, respectând concepția aprobată de eșalonul superior, și de a obține succesul scontat. Conducerea marilor unități tactice de arme întrunite, de nivel brigadă, presupune integrarea într-un plan unic a tuturor elementelor structurale, iar manevra batalioanelor subordonate se încadrează în intenția comandantului de brigadă.



GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Principiul „comanda prin misiune/misiuni” este un proces prin care actul de comandă este exercitat, adaptat la incertitudinea și complexitatea mediului operațional și trebuie aplicat și practicat pentru a produce efecte.



CĂI DE REALIZARE A DISPOZITIVULUI DE LUPȚĂ AL MARILOR UNITĂȚI TACTICE DE ARME ÎNTRUNITE ÎN OPERAȚIA OFENSIVĂ

Dispozitivul de luptă al marilor unități tactice de arme întrunite adoptat în operațiile ofensive reprezintă elementul de structură vital pentru obținerea succesului acțiunilor militare, fiind proiectat și dimensionat în corelație directă cu sistemul de lovire (foc) și amenajarea genistică a terenului. Pentru ducerea cu succes a acțiunilor militare nu este suficient să se destine o anumită cantitate de forțe și mijloace, la fel de importantă fiind realizarea, pe baza acestora, a unui sistem funcțional.

Constituirea dispozitivului de luptă este influențată, de regulă, de următorii factori: misiunea încredințată și concepția operației; procedeul de luptă adoptat în funcție de tipul operației; valoarea și capacitățile inamicului; numărul direcțiilor de ofensivă; conținutul și obiectivele misiunilor de luptă; compunerea de luptă a marilor unități și unităților subordonate; cantitatea mijloacelor de sprijin luptă și sprijin logistic, dar și de caracteristicile terenului (Mureșan, 2004, p. 19).

Sistemul de comandă trebuie realizat astfel încât să asigure continuitatea exercitării actului de comandă și realizarea sistemului de comunicații și informatică (CIS) sigur și funcțional cu eșalonul superior, structurile subordonate, forțele cu care se cooperează în aria de operații, precum și cu cele atașate. Comanda forțelor se realizează, de regulă, „prin centralizarea întregii activități de către comandant, îmbinată cu manifestarea largă a inițiativei de către subordonați pe timpul îndeplinirii misiunilor primite”. (Ib.).

Conducerea nemijlocită a forțelor este asigurată de comandantul acesteia, care, la rândul lui, se subordonează, de regulă, comandantului unei grupări de forțe, care poate fi națională sau parte a unei coaliții. În situația în care structura militară execută operații multinaționale de tip joint, comandantul acesteia se va subordona OPCOM sau TACOM (Doctrina Operațiilor Forțelor Terestre, 2006, p. 140) comandatului misiunii respective. Participarea forțelor românești la operații desfășurate în afara teritoriului național, alături de aliați NATO

Conducerea nemijlocită a forțelor este asigurată de comandantul acesteia, care, la rândul lui, se subordonează, de regulă, comandantului unei grupări de forțe, care poate fi națională sau parte a unei coaliții.

sau parteneri, necesită alinierea sistemului de comandă la cerințele operaționale ale misiunii, precum și crearea rețelelor informatice și de comunicații radio, astfel încât binomul C2/comandă-control să fie funcțional și interoperabil.

Apreciem că sistemul de conducere a forțelor se bazează nu doar pe creativitatea, judecata, intuiția și experiența individuală a comandanților, ci și pe un ansamblu de metode sau căi de realizare aprofundate științific. Astăzi însă, situațiile în care trebuie luate decizii se schimbă foarte repede, apar multe situații noi și foarte complexe, determinate de mișcările inamicului sau negocierile politice.

În opinia noastră, sistemul de comandă actual presupune alinierea la standarde unanim acceptate în Alianță, cu respectarea procedurilor de operare sau de sistem, în vederea utilizării unui limbaj comun pe timpul executării operațiilor.

Specificitatea sistemului de comandă a forțelor în operațiile ofensive trebuie analizată dintr-o dublă perspectivă, din punct de vedere structural, evidențiind părțile sale componente, iar pe de altă parte, sub aspectul funcțional, privind organizarea și funcționare subsistemelor informaționale.

Structural, sistemul de comandă în operațiile ofensive cuprinde structurile de decizie, elementele operaționale, de securitate și de logistică, organizate și constituite astfel încât să asigure o comandă unică și un control continuu.

În ceea ce privește perspectiva funcțională a sistemului de comandă, putem admite că acesta cuprinde relațiile și responsabilitățile funcționale ale subsistemelor informaționale, precum și legăturile cu toate forțele participante la operația desfășurată în aria încredințată.

În acest sens, realizarea subsistemului informațional presupune, având la bază principii și norme raționale, procesul de analiză critică și reproiectare a sistemului, ca întreg, precum și a elementelor acestuia, în vederea creșterii funcționalității sale și a amplificării eficienței actului de decizie (Dumitru, Stoian, Baltă, Toma, 2000, p. 100). Raționalizarea subsistemului informațional duce la creșterea eficienței întregii activități, dar nu întotdeauna prin reducerea costurilor de funcționare a subsistemului informațional.



Structural, sistemul de comandă în operațiile ofensive cuprinde structurile de decizie, elementele operaționale, de securitate și de logistică, organizate și constituite astfel încât să asigure o comandă unică și un control continuu.



Perfecționarea sistemului de comandă al marilor unități tactice de arme întrunite se poate realiza prin implementarea unor fluxuri și circuite informaționale securizate și prin asigurarea datelor și informațiilor brute necesare statelor majore pentru fundamentarea deciziilor.

Considerăm că perfecționarea sistemului de comandă a marilor unități tactice de arme întrunite se poate realiza prin următoarele căi:

- construirea unui subsistem informațional unitar, care să permită integrarea și interconectare eficientă a datelor obținute;
- implementarea unor fluxuri și circuite informaționale securizate;
- asigurarea datelor și informațiilor brute necesare statelor majore pentru fundamentarea deciziilor;
- simplificarea, reducerea numărului și a volumului documentelor, prin formalizarea și tipizarea acestora în proceduri standardizate și, mai mult decât atât, utilizarea sistemelor informatice, în scopul diminuării timpului necesar personalului din centrele de decizie sau resurse pentru activitățile administrative și de rutină și al creșterii ponderii activităților de planificare, conducere, coordonare și control în punctele de comandă;
- utilizarea de sisteme informatice performante, care să asigure protejarea informațiilor clasificate, precum și dezvoltarea aplicațiilor pentru generalizarea prelucrării automate a datelor, în principalele domenii de activitate, cum ar fi intelligence, astfel încât decizia comandanților să fie asistată de calculator și să se încadreze în intenția comandantului eșalonului superior.

Din punctul nostru de vedere, scopul activității de perfecționare a sistemului de comandă a forțelor constă în asigurarea cu maximă operativitate și precizie a informațiilor și datelor necesare comandanților, statelor majore și tuturor structurilor cu atribuții de decizie, pentru cunoașterea stadiului și eficienței operațiilor ofensive, precum și dezvoltarea capacității de a creiona cursuri de acțiune multiple, adaptate la evoluția situației din spațiul de confruntare.

La nivelul forțelor terestre, pe timpul desfășurării operațiilor, marile unități tactice de arme întrunite organizează, în principal, puncte de comandă, de bază și de rezervă. Asigurarea funcționării acestora, în condiții de siguranță și eficiență, presupune respectarea unor cerințe operaționale privind dispunerea lor în cadrul dispozitivului de luptă, fiind recomandat a se întrebuița localități care să permită o bună mascare și o protecție ridicată.



Integrarea și sincronizarea operațiilor în adâncime, la contact și în spate, ne determină să regândim modul de conducere a acestora și, implicit, a dispunerii punctelor de comandă. Așadar, specificul luptei moderne, noua configurație a câmpului de luptă actual, dar și existența multor tipuri de armament care au posibilitatea de a executa lovituri precise la distanțe mari, mai mult ca sigur, vor impune identificarea de noi modalități de dispunere a punctelor de comandă.

În general, locul și rolul brigăzii mecanizate (infanterie) depind de gruparea de forțe din care face parte (națională sau multinațională), structura căreia i se subordonează și misiunile primite. Destinația mării unități tactice de arme întrunite corespunde forțelor și mijloacelor din organică, precum și capacităților avute la dispoziție și structurilor (grupărilor de forțe) în cadrul cărora acționează.

În funcție de situația tactică sau operativă, lupta armată a brigăzii se poate manifesta în operații ofensive (din contact, din mișcare, combinată, urmărire) și de apărare (mobilă, în zonă, pe aliniamente intermediare, în încercuire). În cadrul grupării de angajare, forțele brigăzii sunt împărțite și dispuse în funcție de modul de întrebuințare în luptă, astfel: forțele de pe direcția principală de efort, forțele de pe o altă direcție de efort și forțele de sprijin nemijlocit al efortului principal [Manualul pentru luptă al brigăzii mecanizate (infanterie, infanterie ușoară), 2004, p. 42].

Analizând toate aceste posibilități și ipostaze, putem afirma că modalitățile de întrebuințare a forțelor componente ale unei mari unități tactice de arme întrunite în operația ofensivă sunt multiple. În opinia noastră, constituirea eșaloanelor de luptă trebuie adaptate nevoilor actuale ale mediului operațional. În acest sens, propunem integrarea de subunități specializate în lupta contra dronelor, care să aibă capacități de angajare și neutralizare de la distanțe apreciabile, astfel încât punctele de comandă să nu fie afectate și, în aceeași măsură, atașarea de structuri care pot executa sarcini de război electronic EW (Electronic Warfare), care este tot mai des uzitat în conflictele contemporane (începând cu anul 2014, în Donbass, Ucraina sau, în perioada 27 septembrie-10 noiembrie 2020, în Nagorno-Karabakh, în conflictul dintre armeni și azeri).

În funcție de situația tactică sau operativă, lupta armată a brigăzii se poate manifesta în operații ofensive (din contact, din mișcare, combinată, urmărire) și de apărare (mobilă, în zonă, pe aliniamente intermediare, în încercuire).



Armata României are în derulare programe de înzestrare majore, iar intrarea în dotarea forțelor armate a sistemelor HIMARS reprezintă o bună oportunitate de regândire a dispozitivelor de luptă, precum și a normelor tactice.

Actualmente, Armata României are în derulare programe de înzestrare majore, iar intrarea în dotarea forțelor armate a sistemelor HIMARS (High Mobility Artillery Rocket System) reprezintă o bună oportunitate de regândire a dispozitivelor de luptă, precum și a normelor tactice, iar din punctul nostru de vedere, integrarea în organica brigăzilor a unui astfel de batalion ar optimiza considerabil puterea de luptă și sistemul de lovire al marilor unități tactice de arme întrunite.

Așadar, putem admite că elementele dispozitivului de luptă pentru operația ofensivă, precum și normele tactice actuale, pe care le regăsim în manualele de specialitate (pentru luptă) influențează hotărâtor organizarea și structura sistemului de comandă-control destinat pentru conducerea marilor unități tactice de arme întrunite, aspecte pe care le considerăm importante și propunem ca acestea să fie luate în considerare pe timpul analizei și proiectării dispozitivului.

În funcție de situația tactică, mediul operațional, procedeul de luptă adoptat, terenul, actorii implicați, precum și de alți factori care influențează ducerea luptei, normele tactice sunt pur orientative.

Efectuarea chiar a unei schimbări minore la un sistem, în cazul nostru dispozitivul de luptă al unei mari unități tactice de arme întrunite, fără a lua în considerare ceea ce a fost stabilit anterior, prin norme și tipare (pattern), poate cauza efecte neanticipate și de nedorit în evoluția luptei. Aceste efecte pot produce daune care sunt contabilizate în pierderi de personal, tehnică militară sau echipamente costisitoare. Prin urmare, toate etapele ciclului de dezvoltare și evoluție a sistemelor militare, în ansamblu, permit întoarcerea la punctul inițial, în orice moment al procesului de planificare.

Demersul nostru științific a presupus activitatea de identificare a căilor de realizare și perfecționare a dispozitivului de luptă, care a constat în asigurarea cu maximă obiectivitate a informațiilor și datelor necesare comandanților și statelor majore pentru cunoașterea stadiului și eficienței operațiilor ofensive și de apărare.

Astfel, considerăm că perfecționarea dispozitivului de luptă al marilor unități tactice de arme întrunite, în operația ofensivă,

se realizează, în principal, pe calea optimizării acestuia, și anume, raționalizarea elementelor constitutive, prin:

- precizarea clară a sarcinilor și concepției operației eșalonului superior;
- cunoașterea cu acuratețe a valorii, capabilităților și posibilităților inamicului;
- identificarea obiectivelor de cucerit și vulnerabilitate redusă;
- crearea condițiilor pentru interoperabilitatea cu forțele aliate;
- dezvoltarea capabilităților sprijinului logistic real;
- eliminarea paralelismelor în culegerea, sintetizarea, transmiterea și prelucrarea datelor și informațiilor;
- asigurarea capabilităților proprii de lovire a centrului de greutate advers;
- realizarea IPB (Intelligence Preparation of the Battlefield) – pregătirea informativă a câmpului de luptă – în timp oportun, pentru dezvoltarea cursurilor de acțiune proprii;
- asigurarea compatibilității informațiilor pentru facilitarea centralizării acestora și luarea deciziilor;
- funcționalitatea sistemului de comandă-control (C2) și realizarea managementului informațiilor.

Este cunoscut că, în general, în operația ofensivă, sprijinul și asigurarea multilaterală sunt indispensabile creării condițiilor de succes și că, prin sprijin și manevră, se realizează conținutul principal al categoriei complexe numită *lupta armelor întrunite*.

CONCLUZII

De-a lungul timpului, comandanții au aplicat cele două variante ale conceptului de comandă-control, și anume, comanda prin misiune și comanda detaliată. Unele armate au preferat comanda detaliată, dar înțelegerea naturii războiului, dinamica mediului operațional sau incertitudinile acestuia au evidențiat avantajele comenzii prin misiune. Deși principiul acesteia are un rol predominant în desfășurarea operațiilor curente, comandanții, indiferent de eșalon, nu se pot baza doar pe planificare detaliată sau tehnici de control al misiunii.

Putem afirma că o cale extrem de eficientă pentru perfecționarea dispozitivului de luptă al marilor unități tactice de arme întrunite



GÂNDIREA
MILITARĂ
ROMÂNEASCĂ

Perfecționarea dispozitivului de luptă al marilor unități tactice de arme întrunite, în operația ofensivă, se realizează, în principal, pe calea optimizării acestuia, și anume, raționalizarea elementelor constitutive, prin: precizarea clară a sarcinilor și concepției operației eșalonului superior; cunoașterea cu acuratețe a valorii, capabilităților și posibilităților inamicului și asigurarea capabilităților proprii de lovire a centrului de greutate advers.



În războiul actual, manevra forțelor aflate în ofensivă și sprijinul multilateral al acțiunilor au devenit componente intrinseci ale operațiilor, o dimensiune indispensabilă a câmpului de luptă.

o constituie introducerea, cel puțin de la nivel comandament de brigadă în sus, a sistemelor informatice cu posibilități de simulare a luptei, care au softuri și aplicații necesare în exersarea jocurilor de război, dar, mai mult, implementarea acelor care au capacități de inteligență artificială folosită în conducerea acțiunilor de luptă. Astfel, se realizează automatizarea operațiunilor mecanice și a funcțiilor de rutină ale prelucrării datelor, pe care mașinile le fac mai eficient decât oamenii.

Din punctul nostru de vedere, această capacitate de libertate militarilor să se concentreze pe sarcinile de concepție (analiză și evaluare) care cer cunoaștere (managementul cunoașterii) și judecată proprie. Automatizarea a făcut progrese mari în prelucrarea informațiilor, dar oamenii rămân cel mai eficient mijloc de determinare a relevanței și îmbinării informației. Tehnologia poate ajuta aceste activități exclusiv umane, dar nu poate să înlocuiască oamenii, fiind omniprezentă în luarea deciziilor pe tot parcursul desfășurării operațiilor.

În opinia noastră, în războiul actual, manevra forțelor aflate în ofensivă și sprijinul multilateral al acțiunilor au devenit componente intrinseci ale operațiilor, o dimensiune indispensabilă a câmpului de luptă.

În concluzie, dispozitivul de luptă al marilor unități tactice de arme întrunite trebuie să asigure vulnerabilitate redusă, manevra rapidă, flexibilitate și sprijin real, iar organizarea misiunilor după norme și principii raționale are consecințe directe asupra creșterii eficienței întregii operații prin reducerea timpului de planificare și pregătire, dar mai ales prin crearea tuturor condițiilor pentru decizii rapide și juste.

BIBLIOGRAFIE:

1. Creveld, M. (1985). *Command in war*. Massachusetts: Harvard University Press.
2. Dumitru, V., Stoian, I., Baltă, C., Toma, G. (2000). *Sisteme informaționale militare*. București: Editura Ceres.
3. Mureșan, M. (2004). *Operația ofensivă a grupării de forțe de tip divizie*. București: Editura Universității Naționale de Apărare.
4. *ADP 6-0 Mission Command: Command and Control of Army Forces* (2019). Washington D.C.: Department of the Army.

5. *Army Leadership and the Profession* (2019). Washington D.C.: Department of the Army.
6. *Corps and division command and control* (1985). Washington D.C.: Department of the Army.
7. *Doctrina Operațiilor Forțelor Terestre* (2006). București: Ministerul Apărării Naționale.
8. *FM 6-0 Mission Command: Command and Control of Army Forces* (2003). Washington D.C.: Department of the Army.
9. *Manualul pentru luptă al brigăzii mecanizate (infanterie, infanterie ușoară)* (2004). București: Ministerul Apărării Naționale.
10. *Manualul pentru luptă al batalionului de infanterie* (2012). București: Ministerul Apărării Naționale.
11. *Manualul de tactică generală a Forțelor Terestre* (2013). București: Ministerul Apărării Naționale.



* Comanda operațională – Operational Command/OPCOM – autoritatea încredințată unui comandant pentru a stabili *misiuni* sau *sarcini* comandanților subordonați de a disloca unități, a resubordona forțe și de a menține sau delega *controlul operațional* sau *tactic*, în funcție de necesități. Nu include responsabilități administrative sau privind logistica.

** Comanda tactică – Tactical Command/TACOM – autoritate delegată unui comandant de a da *sarcini* forțelor primite sub comandă/repartizate pentru îndeplinirea misiunii stabilite de către eșalonul superior.